כישלון, טעויות ולמידה

חוברת מנחה • מהדורה למורה

יצרה: רוית ראש בן ישי

מהדורה למורה

החפיסה הופכת טעויות וכישלונות לנושא שמותר לדבר עליו: מה אני אומר/ת לעצמי אחרי כישלון, הזדמנות שנייה, התנצלות וניסיון חוזר. מתאימה אחרי מבחנים, בתחילת פרויקט מאתגר או כשכיתה צריכה חיזוק של חשיבה צומחת.

מטרת השיעור

התלמידים יתרגלו לראות בטעות הזדמנות ללמידה וינסחו לעצמם "משפט מאמן" שיעזור להם לנסות שוב אחרי כישלון.

מערך שיעור – 45 דקות

דקות	שלב	מה עושים
0–5	פתיחה וחוקי השיח	מזכירים את חוקי השיח והזכות לומר "עובר". "המעבדה של הטעויות": המורה משתף/ת (בקלילות) בטעות שעשה/תה ומה למד/ה ממנה, ואז כל זוג מקבל דקה למצוא יחד "טעות מפורסמת" מחיי היום-יום (שריפת עוגה, שכחת מפתח) ולנסח מה היא יכולה ללמד. הזוגות משתפים במשפט אחד.
5–10	המורה פותח/ת	המורה עונה ראשון/ה על הקלף: "ספר/י על טעות שעשית לאחרונה – ומה היא לימדה אותך על עצמך?"
10–30	סבב קלפים	במעגל או בזוגות. מתחילים מהקלפים המומלצים. אחרי כל תשובה – הד קצר או מחמאה.
30–40	עיבוד במליאה	אילו משפטים אנחנו אומרים לעצמנו אחרי כישלון, ואיזה מהם עוזר באמת להמשיך? • מה הכיתה שלנו יכולה לעשות כדי שיהיה בטוח לשאול, לטעות ולנסות שוב? • מה ההבדל שגיליתם היום בין "עוד לא הצלחתי" לבין "אני לא יכול/ה"?
40–45	כרטיס יציאה	המשפט המאמן שאגיד לעצמי בפעם הבאה שמשהו לא יצליח לי הוא...

קלפים מומלצים להתחלה

1. ספר/י על טעות שעשית לאחרונה – ומה היא לימדה אותך על עצמך?
2. מה הדבר הראשון שאת/ה אומר/ת לעצמך כשמשהו לא מצליח – מבחן, משחק, פרויקט?
3. הקול הפנימי שלך אחרי כישלון – הוא יותר מאמן/ת מעודד/ת או שופט/ת קשוח/ה?
4. מה דעתך על המשפט "עוד לא הצלחתי" במקום "אני לא יכול/ה"?
5. השוואה לאחרים אחרי כישלון – מה היא עושה לך?

נקודות רגישות

תלמידים עם ביקורת עצמית קשה או לחץ גבוה סביב הישגים עלולים להיפגע משיחה על כישלון – אין להשוות בין תלמידים או לחשוף ציונים, ויש לכבד "עובר". תלמיד/ה שמבטא/ת ייאוש, חוסר ערך עצמי או מצוקה מתמשכת – פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

🤍 פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים. אנחנו לא מאבחנים – מקשיבים ומפנים.

כל הקלפים ושאלות ההעמקה

#	קלף	העמקה (חט״ע)
1	ספר/י על טעות שעשית לאחרונה – ומה היא לימדה אותך על עצמך?	האם היית עושה את אותה טעות שוב, בשביל מה שלמדת ממנה?
2	מה הדבר הראשון שאת/ה אומר/ת לעצמך כשמשהו לא מצליח – מבחן, משחק, פרויקט?	האם היית מדבר/ת כך גם לחבר/ה טוב/ה במצב דומה?
3	אם היית יכול/ה לחזור לרגע אחד השנה ולשנות דבר אחד – מה זה היה?	מה את/ה יכול/ה לעשות היום עם מה שלמדת מאותו רגע?
4	הקול הפנימי שלך אחרי כישלון – הוא יותר מאמן/ת מעודד/ת או שופט/ת קשוח/ה?	איך אפשר ״לאמן״ את הקול הפנימי להיות הוגן יותר?
5	ויתרת פעם על משהו עוד לפני שניסית, כי חשבת שאין סיכוי? מה היה קורה אילו ניסית?	מה ההבדל בין ויתור חכם לבין פחד שמתחפש לשיקול דעת?
6	איך את/ה מגיב/ה כשמבוגר/ת שחשוב/ה לך מאוכזב/ת ממך? **חט״ע**	מה עוזר להפריד בין ״עשיתי טעות״ לבין ״אני טעות״?
7	מה קשה יותר בשבילך: להודות בטעות או לבקש סליחה? למה?	מה הופך התנצלות לאמיתית ולא רק למילים?
8	ספר/י על משהו שהיה קשה לך בהתחלה, והיום את/ה עושה/ה אותו בקלות.	מה עזר לך להמשיך לנסות בשלב שבו עוד לא הצלחת?
9	מה דעתך על המשפט ״עוד לא הצלחתי״ במקום ״אני לא יכול/ה״?	באילו תחומים בחיים שלך המילה ״עוד״ יכולה לשנות משהו?
10	בוקר שמתחיל רע – פספסת הסעה, שכחת מחברת – הורס לך את כל היום?	מה עוזר לך ״לאתחל״ את היום באמצע?
11	יש טעויות שאת/ה נוטה לחזור עליהן? מה לדעתך גורם לזה? **חט״ע**	מה צעד אחד קטן שיכול לשבור את הדפוס הזה?
12	את/ה נוטה להצטער שוב ושוב על החלטות, או להגיד ״מה שהיה היה״ ולהמשיך? **חט״ע**	מתי חרטה עוזרת לנו, ומתי היא רק מכבידה?
13	מה ההבדל בעיניך בין טעות לבין כישלון? האם זה אותו דבר? **חט״ע**	האם אפשר להיכשל בלי לעשות שום טעות?
14	ממי למדת שמותר לטעות – בבית, בכיתה, בחוג? מה הוא/היא עשה/תה?	איך היית רוצה להגיב כשמישהו קרוב אלייך טועה?
15	מגיע לכל אחד/ת הזדמנות שנייה? ומה עם הזדמנות שלישית?	מה צריך לקרות כדי שתיתן/י הזדמנות נוספת?
16	ספר/י על הזדמנות שנייה שקיבלת – ומה עשית איתה.	מה היה קורה אילו לא היו נותנים לך אותה?
17	איך את/ה מרגיש/ה כשחבר/ה טועה מול כולם? מה הכי עוזר ברגע כזה?	מה ההבדל בין לצחוק עם מישהו לבין לצחוק עליו?
18	למה לדעתך הרבה אנשים מפחדים לשאול שאלה בכיתה?	מה המורה והכיתה יכולים לעשות כדי שיהיה בטוח לשאול ולטעות?

19	כישלון שבסוף התברר כטוב בשבילך – יש לך כזה? ספר/י.	איך יודעים בזמן אמת שכישלון יכול להוביל לטוב?
20	מה את/ה עושה עם ציון נמוך – מחביא/ה, מנתח/ת, מדבר/ת עליו?	מה הייתה דרך חכמה ללמוד ממבחן שלא הלך טוב?
21	כמה פעמים מנסים שוב לפני שמשנים כיוון? **חט"ע**	איך יודעים מתי להתמיד ומתי לבחור דרך אחרת?
22	טעות קטנה ומצחיקה שעשית ועכשיו את/ה צוחק/ת עליה – ספר/י!	למה לדעתך הומור עוזר לנו להתמודד עם טעויות?
23	שלמות – מטרה טובה או לחץ מיותר? מה דעתך? **חט"ע**	מתי "טוב מספיק" הוא באמת מספיק?
24	האם קל לך לקבל ביקורת? מה הופך ביקורת לכזו שאפשר ללמוד ממנה?	איך נותנים לחבר/ה משוב כן בלי לפגוע?
25	פגעת במישהו בלי כוונה. איך מתקנים, גם אם עבר כבר זמן?	מה עושים כשההתנצלות לא מתקבלת מיד?
26	מה היית אומר/ת לתלמיד/ה צעיר/ה שמפחד/ת להיכשל במשהו חדש?	האם את/ה עצמך מקשיב/ה לעצה הזאת?
27	איזו מיומנות היית רוצה ללמוד, גם אם בטוח תיכשל/י בה בהתחלה המון פעמים?	מה יעזור לך להמשיך גם בפעם העשירית?
28	מתי בפעם האחרונה הודית בפני מבוגר/ת שטעית? מה קרה?	איך מבוגרים יכולים להקל על בני נוער להודות בטעות?
29	אם כל טעות שלך הייתה הופכת לשיעור קצר – מה היה השם של השיעור הכי חשוב?	מי עוד יכול להרוויח מהשיעור הזה?
30	איך אפשר לעודד חבר/ה שנכשל/ה בלי להגיד "זה לא נורא"?	מה ההבדל בין עידוד לבין הקטנה של הקושי?
31	השוואה לאחרים אחרי כישלון – מה היא עושה לך?	במה כדאי להשוות את עצמך רק לעצמך של אתמול?
32	ספר/י על פעם שהתאמנת שוב ושוב עד שהצלחת. איך הרגיש הרגע שבו זה עבד?	מה למדת מזה על כוח ההתמדה שלך?
33	למה לדעתך קשה לבקש עזרה אחרי כישלון?	איך היית רוצה שיציעו לך עזרה ברגע כזה?
34	מה למדת השנה שלא היית לומד/ת אילו הכול היה מצליח לך? **חט"ע**	האם קשיים הם חלק הכרחי מצמיחה?
35	טעות של קבוצה שלמה – בפרויקט או במשחק – איך מתמודדים בלי להאשים מישהו אחד?	מה ההבדל בין אחריות משותפת לבין חיפוש אשמים?
36	איך תרצה/י לזכור את הכישלונות שלך בעוד עשר שנים? **חט"ע**	מה המשפט שהיית רוצה לכתוב לעצמך על הקיר?

דף תלמיד – 🔁 כישלון, טעויות ולמידה

שם: _____ כיתה: _____

בחרו שלושה קלפים מהשיחה היום, וכתבו תשובה קצרה לכל אחד.

קלף 1: _____

קלף 2: _____

קלף 3: _____

💬 משפט ששמעתי היום מחבר/ה ונגע בי:

מותר לא לענות על שאלה. 🤍 פנו ליועצת, לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים

דף תלמיד – עולים 🌍

קִרְאוּ, עֲנוּ בְּמִשְׁפָּט אֶחָד. Read and answer • Прочитайте и ответьте

שְׁאֵלָה	English / Русский	תְּשׁוּבָה
מָה אַתֶּם עוֹשִׂים כְּשֶׁאַתֶּם טוֹעִים?	What do you do when you make a mistake? Что вы делаете, когда ошибаетесь?	
מָה לָמַדְתֶּם מִטָּעוּת?	What did you learn from a mistake? Чему вы научились на ошибке?	
מָה אוֹמְרִים לְחָבֵר שֶׁלֹּא הִצְלִיחַ?	What do you say to a friend who did not succeed? Что сказать другу, у которого не получилось?	
אֵיךְ מְבַקְּשִׁים סְלִיחָה?	How do you ask for forgiveness? Как попросить прощения?	
מָה הָיָה קָשֶׁה לָכֶם וְעַכְשָׁו קַל?	What was hard for you and is easy now? Что было трудно, а теперь легко?	
מָה עוֹזֵר לָכֶם לְנַסּוֹת שׁוּב?	What helps you try again? Что помогает вам попробовать снова?	

דף תלמיד – חנ"מ 🖼️

מקיפים את התמונה שמתאימה לי.

❌😬	**טעיתי. מה אני מרגיש/ה?** ◯ 😢 עצוב/ה ◯ 😠 כועס/ת ◯ 🙂 בסדר
🔁💪	**לא הצלחתי. מה עושים?** ◯ 🔁 מנסים שוב ◯ 🙋 מבקשים עזרה ◯ 🌬️ נושמים
🙏💬	**איך אומרים סליחה?** ◯ 💬 "סליחה" ◯ 🤝 לוחצים יד ◯ 🎨 נותנים ציור
🏆🧱	**מה למדתי לעשות?** ◯ 🚲 לרכוב ◯ 📖 לקרוא ◯ ✍️ לכתוב ◯ ⚽ לבעוט
😢🤦	**חבר טעה. מה אומרים?** ◯ 💪 "נסה שוב" ◯ 🤗 "אני איתך" ◯ 😂 צוחקים עליו
❓🙋	**לא הבנתי. מה עושים?** ◯ 🙋 שואלים ◯ 👂 מקשיבים שוב ◯ 🤓 הולכים למורה

כרטיסי יציאה – כישלון, טעויות ולמידה

המשפט המאמן שאגיד לעצמי בפעם הבאה שמשהו לא יצליח לי הוא...

שם (לא חובה): _____

המשפט המאמן שאגיד לעצמי בפעם הבאה שמשהו לא יצליח לי הוא...

שם (לא חובה): _____

המשפט המאמן שאגיד לעצמי בפעם הבאה שמשהו לא יצליח לי הוא...

שם (לא חובה): _____

המשפט המאמן שאגיד לעצמי בפעם הבאה שמשהו לא יצליח לי הוא...

שם (לא חובה): _____